

А. О. Ковган, І. С. Зігунова

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ В ТРАНСПОРТІ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ

В даній статті проаналізовано та описано як інноваційні технології в транспорті впливали на туристичну галузь починаючи з давніх часів завершуючи сьогоднішнім. Розглянуто різні види інновації та можливість завдяки їх застосуванню удосконалити туристичну подорож включаючи скорочення часу та витрат на перевезення, покращення безпеки та зручності туристів і зменшення впливу на довкілля. Також наведено приклади сучасних інноваційних підходів для різних видів транспорту.

Ключові слова: *транспорт, туризм, інновація.*

This article analyses and describes how innovative technologies in transport have influenced the tourism industry from ancient times to the present. The different types of innovations and the possibility of improving the tourist journey through their application, including reducing the time and cost of transportation, improving the safety and convenience of tourists and reducing the impact on the environment, are considered. Examples of modern innovative approaches for different modes of transport are also provided.

Keywords: *transport, tourism, innovation.*

Дана тема є дуже актуальною оскільки туризм – відноситься до найбільш швидкозростаючих галузей економіки, а транспорт є його невід'ємною частиною. Розвиток технологій та інновацій у туристичному секторі забезпечує ряд переваг для туристів, туристичних компаній та туристичної галузі в цілому. Завдяки інноваціям у туристичних компаній з'являється можливість запропонувати туристам більш якісний, безпечний та комфортний відпочинок.

Розвиток туризму безпосередньо пов'язаний із транспортом, адже він значно економить час і забезпечує зручне перевезення туриста на далеку відстань. В цьому можна впевнитись проаналізувавши історію туризму.

Першою інновацією пов'язаною з транспортом, був винахід колеса і перших колісних візків, згідно з археологічними дослідженнями перше колесо було винайдено приблизно в 3 500 р. до нашої ери. Колесо було, мабуть, єдиною значною інновацією, яка з'явилася в періоді який визначають в історії туризму «передісторією туризму» [6].

Нові інновації, які мали вплив на появу сучасного туризму, довелося чекати до XIX ст., за класифікацією відноситься до «століття промислової революції» [1]. Поштовхом для розвитку туристичного транспорту розпочався з винайдення шотландським винахідником-механіком Джеймсом Ваттом парового двигуна у 1769 році. Це було вважається початком Великої промислової революції, яка охопила і туристичний транспорт. Потім почався туристичний бум, який дав початок сучасному туризму [2]. В цей період ірландський інженер-механік Роберт Фултон побудував перший пароплав, який швидко витіснив вітрильник та почав зародження сучасного морського транспорту, випробування першого пароплава Фултон проводив в 1803 році на річці Сена в Парижі [3].

Приблизно в той же час англійський інженер Джордж Стефенсон побудував перший промисловий паровий локомотив «Ракета» для залізниці «Ліверпуль-Манчестер», що призвело до стрімкого розвитку залізниць і появи нового виду транспорту – залізничного. Тоді ж з'явилися перші автомобілі та автобуси з паровими двигунами. Ці винаходи призвели до «транспортної революції», яка докорінно змінила уявлення людей про відстань. Міста та країни стали ближчими і доступнішими. Поява залізниці сприяла зародженню туризму. 5 липня 1841 р., Томас Кук організував перший у світі тур на потязі з Лестера до Ліверпуля, з метою відвідати виставку Great Exhibition, що проходила в Лондоні. Він також заснував першу туристичну агенцію яка, донині залишається серед лідерів світового туристичного бізнесу [5].

Тепер коли ми розуміємо який поштовх для розвитку туристичної галузі відбувся завдяки удосконаленню транспорту, розглянемо деякі з сучасних інновацій відповідно до видів транспорту. Загалом транспорт поділяється на: повітряний, автомобільний, водний, залізничний. Почнемо з повітряного:

Повітряний транспорт: за останні роки було впроваджено багато інновацій, таких як технології для швидшого обслуговування

пасажирів, нові розваги та більш комфортні умови в польоті. Однак однією з найважливіших інновацій на сьогоднішній день є використання біопалива, яке допомагає зменшити вплив на навколишнє середовище. Біопаливо виробляється з таких рослин, як соя, кукурудза та жито, і має низький вплив на навколишнє середовище, оскільки його виробництво не спричиняє викидів парникових газів. Також біопаливо може вироблятися місцевими фермерами та підприємствами, зменшуючи таким чином залежність від імпортованого нафтового палива. Однією з компаній, що розробляє біопаливо для авіації, є Neste, яка вже має кілька проектів з виробництва та постачання біопалива для авіакомпаній [4]. Наприклад, у 2018 році авіакомпанія British Airways підписала з Neste трирічний контракт на постачання біопалива.

Ще однією інновацією в авіаційній галузі є використання різних видів технологій для економії палива та зменшення викидів. Наприклад, деякі авіакомпанії оснащують свої літаки високо-ефективними двигунами та використовують технології, які зменшують лобовий опір і покращують аеродинамічні характеристики.

Авіаційна галузь також все частіше використовує розумні технології, такі як штучний інтелект, машинне навчання та аналіз даних, для підвищення безпеки та ефективності польотів. Наприклад, деякі авіакомпанії вже використовують датчики для збору даних про стан літака в режимі реального часу, які потім передаються на землю для аналізу. Це дозволяє їм відстежувати потенційні проблеми і вживати необхідних заходів безпеки до того, як вони переростуть у серйозні проблеми. В авіаційній галузі також з'являються нові технології для підвищення комфорту пасажирів, такі як освітлення в польоті, безкоштовний wi-fi, зниження рівня шуму і вібрації, розумний дизайн сидінь і ергономічне обладнання для бортпровідників. Всі ці інновації в авіаційній галузі не тільки підвищують безпеку, комфорт і ефективність польотів, але й допомагають зменшити негативний вплив на навколишнє середовище.

Автомобільний транспорт: однією з найважливіших інновацій у цьому виді транспорту є автономний транспортний засіб. Автономні транспортні засоби забезпечують безпеку пасажирів і можуть значно знизити транспортні витрати. Крім того, електромобілі та зарядні станції на сонячних батареях сприяють зменшенню впливу на навколишнє середовище та витрат на паливо. Інновації в

автобусному транспорті також допомогли забезпечити зручні та безпечні варіанти пересування для туристів. Однією з найважливіших інновацій є впровадження електричних автобусів, які є екологічно чистими та економічно вигідними. Крім того, автобуси можуть бути оснащені розумними технологіями, які підвищують безпеку та комфорт пасажирів. Прикладами є системи виявлення втоми водія, системи контролю швидкості та дистанції, а також відеокамери для забезпечення безпеки на борту.

Водний транспорт: інновації в водному транспорті представлені високошвидкісними катамаранами, які забезпечують швидкий та комфортний рух між різними місцями. Щодо великих круїзних лайнерів та кораблів, вони розширили свої послуги, надаючи гостям можливість насолоджуватися розкішними номерами та різноманітними розвагами (шоу та вистави, казино, спа-центри, басейни та аквапарки), що зробило їх більш популярними серед туристів. Також було введено багато технологій та систем безпеки для забезпечення безпечної та комфортної подорожі на водному транспорті. Це включає в себе системи рятування та попередження про небезпеку, що допомагають зменшити ризики, пов'язані з водним транспортом.

Залізничний транспорт: щодо інновацій у залізничному транспорті, варто відзначити такі розробки, як швидкісний потяг та використання біопалива для палива локомотивів. Швидкісні потяги, такі як Shinkansen в Японії та TGV в Європі, забезпечують значно більшу швидкість переміщення пасажирів, що зменшує час подорожі та робить залізничний транспорт більш зручним для подорожей на дальні відстані.

Щодо використання біопалива, воно допомагає зменшити вплив на довкілля, оскільки воно є біорозкладним та не містить шкідливих викидів. Крім того, залізничний транспорт включає в себе інші інновації, такі як автоматизовані системи безпеки та комфорту, включаючи системи відеоспостереження та інформаційні табло. Також в останні роки відбувається розвиток бездротового Інтернету у залізничному транспорті, що робить подорожі більш комфортними та продуктивними для пасажирів.

Загалом впровадження транспортних інновацій та створення нових технологій в туристичній сфері допомагають покращити відпочинок туристів і такі аспекти подорожі:

Розвиток транспорту та впровадження нових транспортних технологій допомогли зробити туризм більш доступним. Подорожі між різними туристичними напрямками стали швидшими та зручнішими. Також це надало можливість подорожувати різним верствам населення не зважаючи на вік та соціальний статус. Наприклад, низько підлогові та без бар'єрні транспортні засоби допомагають забезпечити доступність для мандрівників з обмеженими можливостями, це покращило доступність у туристичній галузі, гарантуючи, що люди з інвалідністю отримують такий самий рівень обслуговування, як і люди без інвалідності.

Безпека. За останні роки технологічний прогрес дав змогу значно підвищити рівень безпеки у транспорті. Нові технології в автомобільній, авіаційній та залізничній галузях дозволяють точніше і швидше діагностувати технічні проблеми, знижуючи ризик аварій. Сучасні літаки та автобуси обладнані спеціалізованими системами безпеки, такими як автоматичне гальмування, контроль стійкості та камери дорожнього спостереження. Крім того, залізничний транспорт також покращився завдяки використанню сучасних технологій, таких як електрична тяга, яка зменшує викиди і забезпечує більш плавний рух поїздів. Безпека туристів є одним з найважливіших питань у туризмі, і технологічні розробки в галузі транспорту відіграють важливу роль у забезпеченні безпеки мандрівників.

Розвиток транспорту зробив туризм більш комфортним. Наприклад, з'явилися нові види транспорту, такі як круїзні лайнери, з просторими каютами і всілякими зручностями, такими як ресторани, кінотеатри і басейни. Крім того, авіакомпанії постійно вдосконалюють свої літаки, роблячи більш зручні сидіння і розваги в польоті. У секторі автомобільного транспорту також з'являються нові технології, такі як автоматизовані системи паркування, моніторинг втоми водіїв і бездротова зарядка для мобільних пристроїв, які роблять подорожі комфортнішими і простішими для мандрівників. Всі ці інновації покращують якість транспортних послуг і забезпечують мандрівникам більш комфортну та приємну подорож.

Висновки. Зменшення витрат на подорожі є однією з головних переваг розвитку транспорту в туристичному секторі. Нові технології можуть зменшити витрати на паливо та обслуговування транспортних засобів, що, в свою чергу, може знизити ціни на

транспортні послуги та туристичні подорожі. Наприклад, розвиток електричних і гібридних транспортних засобів та використання біопалива може зменшити витрати на паливо та викиди CO₂. Крім того, розвиток транспортних систем може скоротити час у дорозі та збільшити кількість пунктів призначення. Швидші транспортні засоби, такі як поїзди та швидкісні літаки, дозволяють мандрівникам швидше дістатися до місця призначення і відвідати більше місць за менший час. Загалом, зниження транспортних витрат робить туризм більш доступним і привабливим, оскільки мандрівники заощаджують на транспортних витратах і можуть витратити їх на інші види дозвілля та рекреації.

В останні роки інновації у сфері транспорту мали значний вплив на туристичну індустрію, надаючи туристам більш зручні, швидкі та екологічно чисті засоби пересування. Використання новітніх технологій і матеріалів розширило транспортні можливості в туристичній галузі, тим самим забезпечивши більш комфортні умови подорожей. Зокрема, використання біопалива, електричних технологій та автономних транспортних засобів зменшило негативний вплив на навколишнє середовище та знизило транспортні витрати, сприяючи зростанню популярності туристичних маршрутів.

Список використаних джерел

1. Абрамов В.В, Тонкошкур М.В. Історія туризму. Харків : Харків. нац. акад. міськ. госп-ва, 2010. 294 с.
2. Gierczak B. The history of tourist transport after the modern industrial revolution. Sport Tourism. 2011. P. 275–281.
3. Hartenberg, R.S. Robert Fulton. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/biography/Robert-Fulton-American-inventor>.
4. Neste. URL: <https://www.neste.com/products/all-products/saf>.
5. Rydzynski P. After the railway. Swiat techniki. 8th ed. 2005. P. 16–25.
6. The Process And History Of The Invention Of The Wheel. URL: <https://edubirdie.com/examples/the-process-and-history-of-the-invention-of-the-wheel>.